

Sådan undgår du at bruge gift i haven!

De fleste albertslundere er for længst holdt op med at bruge sprøjtegifte, og det kan vi godt tillade os at være stolte af! Hvis man spørger rundt på de lokale villaveje, er den generelle stemning, at det er helt uacceptabelt at bruge gift i haven. Og det ved vi, for vi har selv været rundt og spørge!

Ikke desto mindre står der sig stadig nogle dunke med Round-Up, Plænerens og andet gift rundt omkring i skure og kældre. Det var i hvert fald konklusionen på en spørgeundersøgelse, som Albertslund Kommune lavede blandt kommunens borgere i 2006.

At bruge gift i haven kan måske nok lyde som en tillokkende nem løsning for den enkelte, men det bliver hurtigt et problem for os alle sammen. For i sidste ende vil giften dukke op i vores grundvand – vores børns og børnebørns drikkevand – samt i naturen, hvor giften også slår dem vi gerne vil have i haven - mejser, musvitter, sommerfugle og regnorme - ihjel.

Selv hvis du ikke bruger gift i haven, kan det være rart at vide mere om, hvordan man håndterer havens ukrudt og skadedyr uden gift. Det er, hvad denne seddel fortæller om.

Hvis du har nogle rester af sprøjtegift stående, som du gerne vil af med, kan du få dem forsvarligt bortskaffet ved at aflevere giften på kommunens genbrugsstation, Gadagervej 23.

Med venlig hilsen Agenda Center Albertslund

Sådan undgår du ukrudt – uden gift:

- ♦ Dæk jorden med flis. 8-10 centimeter barkflis vil hindre ukrudtsfrø i at spire. Men hvis jorden er fuld af ukrudtsrødder, må du starte med at få bugt med dem (se nedenfor).
- ♦ Dæk jorden med levende bunddække. Et tæt bunddække af levende planter vil hindre de fleste ukrudtsfrø i at spire. Blandt favoritterne kan nævnes: Guldjordbær (*Waldsteinia*), Vintergrøn (*Vinca*), Efeu (også kaldet Vedbend) og *Hosta*. Men hvis jorden er fuld af ukrudtsrødder, må du starte med at få bugt med dem (se nedenfor).
- ♦ Dæk jorden med aviser eller sort plastik. Du kan rense et bed helt for ukrudt ved at lægge aviser ud over jorden, gerne en hel sektion ad gangen og 10 cm overlap på alle sider, og frisk jord eller flis ovenpå aviserne. I løbet af en sommer vil aviserne blive til muld, og ukrudtet vil dø af lysmangel. Du kan evt. plante i jorden ovenpå aviserne.
- ♦ Læg bedet om til klippet græs. Tidsler, Havepest, Brændenælder, Kvikgræs, Skvalderkål, Padderok – de dør alle sammen, hvis de bliver slået med plæneklipperen med syv til ti dages mellemrum en hel sommer. Hvis naboens have er fuld af skvalderkål, kan du forhindre ukrudtet i at invadere din egen have, hvis du anlægger et bælte med klippet græs langs hækken. (Men inde under selve hækken må du nok leve med Skvalderkålen...).
- ♦ Køb en ukrudtsbrænder til indkørslen. Eller – hvis du er nervøs for brandfare – køb en ukrudtsdamper. Eller – det allerbedste for miljøet – brug håndkraft. Hvis du starter tidligt nok, mens ukrudtet er småt, kan du tage det meste ved at feje belægningen med en stiv kost, og resten kan klares med håndkraft og en gammel bordkniv. Det kan i øvrigt være en god idé at fylde fugerne

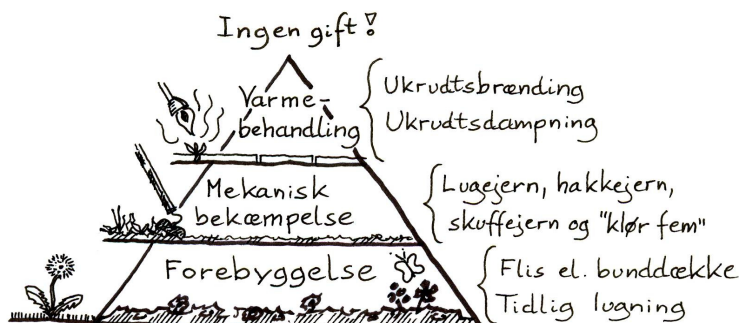
op med rent fugesand, da ukrudtet har nemmere ved at bide sig fast, hvis det kan spire beskyttet nede i en halvtom fuge.

- ♦ Timing er altafgørende. Det gælder om at være på forkant med ukrudtet, og det vil sige at lugejernet skal i aktion allerede i april. Hvis du har sørget for at dække jorden i haven, og hele tiden sikrer at ukrudtet ikke når at sætte mange frø, kan du faktisk holde haven pæn og fri for ukrudt med blot tre effektive lugninger i løbet af et helt år. Men de fleste foretrækker nok modellen "lidt, men tit", hvor man tager en hurtig omgang med lugejernet med jævne mellemrum henover sommeren. På den måde bliver arbejdet også væsentligt nemmere og hurtigere overstået. **MEN HUSK!** Hvis du ikke får taget toppen af ukrudtet her i april og maj, skal du regne med at bruge *meget* mere tid resten af året, for at holde haven bare nogenlunde præsentabel. Forebyggelse er stadig bedre end kur!

Sådan undgår du skadedyr – uden gift:

- ♦ Sørg godt for skadedyrenes fjender. Jo mere frodig din have er, jo flere blomstrende urter, krydderurter, bærbuske og frugttræer den indeholder, jo flere nyttedyr vil du lokke til. Og det er ikke for ingenting, de bliver kaldt 'nyttedyr': En enkelt Mariehøne kan spise flere hundrede bladlus. Svirrefluernes larver spiser også bladlus – op til 1.000 pr. stk. Og larven til den smukke Guldøje kan sætte 5-600 bladlus til livs i sit korte liv, inden den forpupper sig og bliver til vinget insekt. Tilsvarende findes der er utal af andre smådyr, som spiser løs af havens skadedyr: Løbebiller, rovfluer, næbtæger, snyltehvepse, edderkopper, skolopendre, tudser, frøer, pindsvin, støre, spurve, mejser og musvitter. Alle sammen lever de af havens skadedyr. Så jo mere liv, du har i din have, jo færre sygdomme og skadedyr vil du få!
- ♦ Bevar roen! Tit og ofte skal man blot have lidt tålmodighed, slå koldt vand i blodet, og vente på at naturen selv forvinder angrebet. Det gælder f.eks., når Tjørn og andre buske i forsommeren bliver spundet ind i kraftige spindelvæv, som er fyldt med larver, der spiser alle bladene. Det er sommerfuglelarver, kaldet 'spindemøl' eller 'snareorm', og de er ret uskadelige. Når larverne har forpuppet sig, forsvinder 'spindelvævet', og busken springer ud igen. Til sommer vil den stå grøn, som om intet var hændt. Du kan eventuelt hjælpe processen lidt på vej, ved at rive op i spindet med en kost, så fuglene kan nå ind og få fat i larverne.
- ♦ I tilfælde af svampe- og rustangreb: Fjern de visne blade og frugter. Det er ikke nok at kompostere dem selv. De skal bortskaffes som haveaffald til centralkompostering. Derved mindskes smittespredningen.

- ♦ Der findes enkelte miljøvenlige bekæmpelsesmidler. Det gælder f.eks. **myremiddel** af pulveriseret sten (forhandles bl.a. af Brugsen og Kvickly), og sneglemidlet **Ferramol**, også kaldet SnegleStop. Også **insektsæbe** mod lus og thrips er miljøvenligt.

Ukrudtsbekæmpelse er ligesom kostpyramider: Du skal bruge mindst fra toppen og mest fra bunden!

Læs mere på:

www.groenhave.dk, www.havenyt.dk, www.nyttedyr.dk, www.solsikken.dk, www.agendacenter.dk

